

Ο περί Υιοθεσίας Νόμος του 1995 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 19(Ι) του 1995

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Υιοθεσίας Νόμος του 1995.

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Εξηγήσει.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, εκτός αν προκύπτει διαφορετικά από το κείμενο—

“ανήλικος” σημαίνει πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ χρόνων για το οποίο άρχισε διαδικασία υιοθεσίας·

“γονέας” περιλαμβάνει και τον πατέρα·

“Δημοκρατία” σημαίνει την Κυπριακή Δημοκρατία·

“διάταγμα υιοθεσίας” έχει την έννοια που του αποδίδεται από το εδάφιο (2) του άρθρου 3·

“Διευθυντής” σημαίνει το Διευθυντή του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων·

“Δικαστήριο” σημαίνει—

(α) Σε περίπτωση που το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που υποβάλλουν αίτηση για υιοθεσία ανήκουν στην Ελληνική Κοινότητα το Οικογενειακό Δικαστήριο, το οποίο ιδρύθηκε για την επαρχία στην οποία διαμένουν·

(β) σε κάθε άλλη περίπτωση το Επαρχιακό Δικαστήριο το οποίο ιδρύθηκε για την επαρχία στην οποία διαμένουν τα πρόσωπα τα οποία υποβάλλουν αίτηση για υιοθεσία·

“επιμελητής” έχει την έννοια που του αποδίδεται από το εδάφιο (3) του άρθρου 12·

“κηδεμόνας” αναφορικά με ανήλικο σημαίνει το πρόσωπο που έχει διοριστεί δυνάμει εγγράφου ή διαθήκης ή με διάταγμα δικαστηρίου αρμόδιας δικαιοδοσίας ως κηδεμόνας του ανηλίκου·

“λειτουργός ευημερίας” σημαίνει το λειτουργό του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας που ο Διευθυντής του Τμήματος εκάστοτε εξουσιοδοτεί γραπτώς να ενεργεί για σκοπούς εφαρμογής του παρόντος Νόμου·

“πατέρας” αναφορικά με τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του, σημαίνει το φυσικό πατέρα·

“προσωρινό διάταγμα υιοθεσίας” σημαίνει διάταγμα που εκδίδεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 6.

“συγγενής” σε σχέση με το υιοθετούμενο πρόσωπο σημαίνει παππού, γιαγιά, αδελφό, αδελφή, θείο ή θεία, είτε αμφιθαλή, ετεροθαλή ή εξ αγχιστείας και περιλαμβάνει, σε περίπτωση τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων, τον πατέρα του υιοθετουμένου και οποιοδήποτε πρόσωπο που θα ήταν σύμφωνα με τον ορισμό αυτό συγγενής του υιοθετουμένου, αν ο υιοθετούμενος είχε γεννηθεί από γάμο των γονέων.

“συναίνεση” σημαίνει ελεύθερη και χωρίς όρους συναίνεση.

“Τμήμα Ευημερίας” σημαίνει το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και περιλαμβάνει το Διευθυντή και τους εκάστοτε λειτουργούς ευημερίας που έχουν εξουσιοδοτηθεί γραπτώς από το Διευθυντή να ενεργούν για σκοπούς εφαρμογής του παρόντος Νόμου.

“υιοθεσία” σημαίνει υιοθεσία δυνάμει διατάγματος υιοθεσίας που αναγνωρίζεται από τους νόμους της Δημοκρατίας.

“υιοθετούμενος” περιλαμβάνει ανήλικο και κατ’ εξαίρεση περιλαμβάνει πρόσωπο ηλικίας μεγαλύτερης των 18 χρόνων, όταν αυτό είναι τέκνο ενός των υιοθετούντων.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΠΡΟ-ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

3.–(1) Η υιοθεσία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(2) Η υιοθεσία συντελείται με διάταγμα του Δικαστηρίου που αναφέρεται ως “διάταγμα υιοθεσίας” και ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται κατά τον καθορισμένο τύπο.

(3) Η αίτηση υιοθεσίας υποβάλλεται από πρόσωπο ή πρόσωπα, εφόσον–

(α) Ένα απ’ αυτά είναι μόνιμος κάτοικος της Δημοκρατίας ή κατά τα αμέσως πριν από την υποβολή της αιτήσεως δύο χρόνια είχε τη διαμονή του στη Δημοκρατία και εφόσον ο υιοθετούμενος κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υιοθεσίας έχει τη διαμονή του στη Δημοκρατία:

Νοείται ότι υιοθετούμενος, ο οποίος υιοθετήθηκε ή υιοθετείται από πρόσωπο ή πρόσωπα που αναφέρονται πιο πάνω, έπειτα από δικαστική διαδικασία του εξωτερικού θεωρείται για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου ότι διαμένει στη Δημοκρατία.

(β) ο ένας τουλάχιστον από τους αιτητές έχει συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του και το Δικαστήριο κρίνει ότι λαμβανόμενων υπόψη των ηλικιών τόσο του υιοθετούντος όσο και του υιοθετουμένου, αντίστοιχα, η υιοθεσία δε συνεπάγεται κινδύνους για τον υιοθετούμενο και είναι γενικώς προς το συμφέρον του υιοθετουμένου· οι περιορισμοί όσον αφορά τη διαφορά ηλικίας μεταξύ υιοθετούντος και υιοθετουμένου δεν ισχύουν αν πρόκειται για υιοθεσία τέκνου του ή τέκνου της συζύγου του αιτητή· ή

Προϋποθέσεις
και διαδικασία
υιοθεσίας.

(γ) ένας από τους αιτητές έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας του και είναι συγγενής του υιοθετουμένου:

Νοείται ότι οι διατάξεις του εδαφίου (3)(β) και (3)(γ) δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που η αίτηση υιοθεσίας υποβάλλεται από τον πατέρα ή τη μητέρα του υιοθετουμένου.

(4) Αίτηση υιοθεσίας υποβάλλουν—

(α) Οι δύο σύζυγοι για από κοινού υιοθεσία,

(β) ο φυσικός πατέρας με τη σύζυγό του ή η μητέρα με το σύζυγό της, από κοινού,

(γ) ο σύζυγος της μητέρας ή η σύζυγος του πατέρα του υιοθετουμένου.

Συναίνεση
προς
υιοθεσία.

4.—(1) Για την έκδοση διατάγματος υιοθεσίας απαιτείται—

(α) Η συναίνεση των γονέων ή του κηδεμόνα του ανηλίκου:

Νοείται ότι η συναίνεση της μητέρας του ανηλίκου δεν μπορεί να δοθεί, αν δεν έχουν συμπληρωθεί τρεις τουλάχιστο μήνες από τη γέννηση του ανηλίκου·

(β) η συναίνεση του ή της συζύγου του αιτητή, εφόσον αυτός είναι έγγαμος·

(γ) η συναίνεση του προς υιοθεσία προσώπου, αν το επιτρέπει η ηλικία και η πνευματική του ικανότητα.

(2) Η συναίνεση προς υιοθεσία δίνεται κατά τον καθορισμένο τύπο ενώπιον Δικαστή Οικογενειακού Δικαστηρίου ή των προξενικών αρχών της Δημοκρατίας στην περίπτωση που αυτή δίνεται εκτός της Δημοκρατίας:

Νοείται ότι συναίνεση που δόθηκε σε διαδικασία υιοθεσίας στην αλλοδαπή λογίζεται ότι είναι συναίνεση που δόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (1).

(3) Η συναίνεση μπορεί να αποσυρθεί σε οποιοδήποτε χρόνο πριν από την έκδοση διατάγματος υιοθεσίας, αν το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτό είναι εύλογο υπό τις περιστάσεις.

(4) Το Δικαστήριο, με απόφασή του που εκδίδεται έπειτα από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου προσώπου και αφού αυτό ακουστεί προηγουμένως, δύναται να μην απαιτήσει τη συναίνεση που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, αν ικανοποιηθεί ότι συντρέχει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιστάσεις:

(α) Ο γονέας ή κηδεμόνας του ανηλίκου έχει εγκαταλείψει ή παραμελεί τον ανήλικο ή συστηματικά τον κακομεταχειρίζεται ή τον έχει κακοποιήσει σε σοβαρό βαθμό.

(β) Ο γονέας ή κηδεμόνας του ανηλίκου συστηματικά και χωρίς εύλογη αιτία παραλείπει να εκπληρώσει τα καθήκοντά του προς τον ανήλικο και ιδιαίτερα τη διατροφή και συντήρησή του.

(γ) Ο υιοθετούμενος δεν είναι σε θέση να δώσει τη συναίνεσή του, λόγω της διανοητικής του καταστάσεως.

(δ) Ο ή η σύζυγος του αιτητή δεν είναι δυνατό να εξουρευθεί ή αδυνατεί να δώσει την απαιτούμενη συναίνεση ή παράλογα αρνείται τη

συναίνεση αυτή ή οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση και δε διαμένουν μαζί και ο χωρισμός αυτός αναμένεται να είναι οριστικός.

- (ε) Το πρόσωπο του οποίου η συναίνεση απαιτείται δεν είναι δυνατό να εξευρεθεί ή είναι ανίκανο να δώσει τη συναίνεσή του ή παράλογα αρνείται να δώσει τη συναίνεσή του.

(5) Η προς υιοθεσία συναίνεση, εφόσον δεν πρόκειται για τη συναίνεση του υιοθετουμένου, μπορεί να δοθεί και χωρίς να είναι γνωστή στο πρόσωπο που τη δίνει η ταυτότητα του αιτητή. Αν η συναίνεση αργότερα αποσυρθεί με τον ισχυρισμό ότι το πρόσωπο που την έδωσε δε γνώριζε την ταυτότητα του αιτητή, η άρνηση της συναινεσεως θα κρίνεται για τους σκοπούς του εδαφίου (4) παράλογη.

5.-(1) Το Δικαστήριο εκδίδει το διάταγμα υιοθεσίας, αφού ικανοποιηθεί ότι-

- (α) Η συναίνεση που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 4 έχει δοθεί με πλήρη επίγνωση της φύσεως των αποτελεσμάτων της υιοθεσίας·

Κριτήρια για την έκδοση διατάγματος υιοθεσίας.

- (β) η έκδοση του διατάγματος υιοθεσίας θα είναι προς το συμφέρον του υιοθετουμένου, λαμβανομένων υπόψη και των επιθυμιών του, αν το επιτρέπει η ηλικία και η πνευματική του ικανότητα·

- (γ) για τρεις τουλάχιστο συνεχείς μήνες πριν από την έκδοση του διατάγματος ο ανήλικος διέμενε και συνεχίζει να διαμένει με τον αιτητή ή έναν από αυτούς και τελεί υπό τη φροντίδα και επίβλεψή του·

- (δ) ο αιτητής δεν έχει λάβει ούτε συμφώνησε να λάβει και κανένα άλλο πρόσωπο δεν έχει δώσει ή συμφώνησε να δώσει στον αιτητή οποιοδήποτε χρηματικό ποσό ή άλλη αμοιβή ως αντάλλαγμα για την υιοθεσία·

- (ε) η έκθεση του Τμήματος Ευημερίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13(5), αναφέρει ότι ο επιμελητής του προς υιοθεσία προσώπου είναι πράγματι πρόσωπο κατάλληλο για σκοπούς υιοθεσίας.

(2) Το Δικαστήριο, κατά την έκδοση του διατάγματος υιοθεσίας, μπορεί να θέσει οποιουδήποτε όρους που υπό τις περιστάσεις κρίνει αναγκαίους και ειδικότερα μπορεί να αξιώσει από τον αιτητή να μεριμνήσει για την οικονομική κατοχύρωση του ανηλίκου με οποιοδήποτε τρόπο αυτό κρίνει ορθό και δίκαιο.

6.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί, ενώ εκκρεμεί αίτηση υιοθεσίας, να αναβάλει την οριστική απόφασή του επί του θέματος και να εκδώσει προσωρινό διάταγμα υιοθεσίας που θα αναθέτει τη φύλαξη του ανηλίκου στον αιτητή για δοκιμαστική περίοδο που δε θα υπερβαίνει τους έξι μήνες και με όρους που το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίους αναφορικά με τη συντήρηση, την εκπαίδευση και γενικά την ευημερία του ανηλίκου.

Προσωρινά διατάγματα υιοθεσίας.

(2) Προσωρινό διάταγμα υιοθεσίας δεν εκδίδεται σε καμιά περίπτωση, εκτός αν έχουν δοθεί οι απαιτούμενες, σύμφωνα με το άρθρο 4, συναινεσεις για την έκδοση διατάγματος υιοθεσίας, επιφυλασσόμενης πάντοτε της εξουσίας του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (4) του άρθρου 4.

(3) Προσωρινό διάταγμα υιοθεσίας δεν μπορεί να εκδοθεί, αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του εδαφίου (1)(γ) του άρθρου 5.

(4) Προσωρινό διάταγμα υιοθεσίας δεν αποτελεί διάταγμα υιοθεσίας κατά την έννοια του παρόντος Νόμου.

Ειδικές
διατάξεις για
την έκδοση
διατάγματος
υιοθεσίας.

7.—(1) Διάταγμα υιοθεσίας μπορεί να εκδοθεί και έπειτα από αίτηση ενός μόνο προσώπου που δεν είναι έγγαμο, αν το Δικαστήριο ικανοποιηθεί ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

(2) Διάταγμα υιοθεσίας είναι δυνατό να εκδοθεί και αναφορικά με πρόσωπο που έχει ήδη υιοθετηθεί, εφόσον—

- (α) Πρόκειται για ανήλικο που έχει ήδη υιοθετηθεί από τον ή από τη σύζυγο του υιοθετούντος·
- (β) ο προηγούμενος υιοθετήσας έχει αποβιώσει·
- (γ) η πρώτη υιοθεσία έχει τερματιστεί.

(3) Σε περίπτωση αρνήσεως του Δικαστηρίου να εκδώσει το διάταγμα υιοθεσίας και αν οι ειδικές περιστάσεις της υποθέσεως το καθιστούν αναγκαίο, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει να τεθεί ο ανήλικος υπό την επίβλεψη του Τμήματος Ευημερίας.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ

Μετακίνηση
ανήλικου
από την
άμεση
φροντίδα
και έλεγχο
του αιτητή ή
προσώπου
που προτίθεται
να υποβάλει
αίτηση
υιοθεσίας.

8.—(1) Ενώ εκκρεμεί αίτηση υιοθεσίας ανήλικου, ο γονέας ή ο κηδεμόνας που έχει δώσει τη συναίνεσή του για την έκδοση του διατάγματος υιοθεσίας δεν έχει δικαίωμα να μετακινήσει τον ανήλικο από την άμεση φροντίδα και έλεγχο του αιτητή, εκτός αν το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το συμφέρον του ανήλικου, το επιτρέψει.

(2) Ενώ εκκρεμεί αίτηση υιοθεσίας, κανένα πρόσωπο δε δικαιούται να μετακινήσει, παρά τη θέληση του αιτητή, ανήλικο που για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών πριν από την καταχώρηση της αιτήσεως βρίσκεται υπό την άμεση φροντίδα και έλεγχο του αιτητή, εκτός αν το Δικαστήριο το επιτρέψει.

(3) Εκτός αν το Δικαστήριο το επιτρέψει, κανένα πρόσωπο δε δικαιούται να μετακινήσει ανήλικο, παρά τη θέληση του προσώπου το οποίο έχει την άμεση φροντίδα και έλεγχο του ανήλικου για περίοδο τουλάχιστο δώδεκα μηνών, εφόσον το πρόσωπο αυτό έχει δώσει ειδοποίηση στο Τμήμα Ευημερίας ότι προτίθεται να υποβάλει αίτηση υιοθεσίας του ανήλικου και δεν έχουν παρέλθει τρεις μήνες από την ειδοποίηση αυτή.

Ποινές,
διατάγματα
και
εντάλματα.

9.—(1) Οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 8 είναι ένοχο αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες ή και στις δύο ποινές.

(2) Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει, επιπρόσθετα από οποιαδήποτε ποινή, την επιστροφή του ανήλικου στο πρόσωπο που είχε την άμεση φροντίδα και έλεγχό του.